

Prvý kongres slovenských slavistov

Ivana Džundová, Filozofická fakulta PU, ivana.dzundova@zoznam.sk

V dňoch 26. – 28. októbra 2011 sa na pôde Slavistického ústavu Jána Stanislava SAV v Bratislave konal Prvý kongres slovenských slavistov s podtitulom Slovenská slavistika po roku 1993. Ako uviedol už v úvodnom referáte riaditeľ SÚJS SAV Peter Žeňuch cieľom interdisciplinárneho vedeckého podujatia bolo zhodnotiť stav súčasnej slovenskej slavistiky a diskutovať o perspektívach jej rozvoja. Program bol zostavený z popredných slovenských odborníkov, ktorí sa venujú slavistickým výskumom v rôznych oblastiach, t.j. nielen porovnávaciemu štúdiu slovanských jazykov, ale aj literárnovedným, folkloristickým, archeologickým, etnologickým, historiografickým či etnomuzikologickým disciplínam.

V úvodnej sekcii po Petrovi Žeňuchovi vystúpil nestor slovenskej slavistiky, dlhoročný riaditeľ SÚJS a v súčasnosti čestný predseda Slovenského komitétu slavistov Ján Doruľa, ktorý objasnil inštitucionalizáciu slovenskej slavistiky. V nasledujúcej sekcii venovanej archeológii a historiografii predniesli referáty Alexander Ruttkay, ktorý predstavil význam slovenskej archeológie v kontexte slavistických výskumov, vystúpila tiež Tatiana Štefanovičová s príspevkom o vplyve slovanskej archeológie na rozvoj slavistiky na Slovensku a sekciu uzatvoril príspevkom o slovenskej historiografii v kontexte slavistických štúdií po roku 1993 Miroslav Daniš.

Počas druhého rokovacieho dňa boli prezentované príspevky zamerané na akademickú slavistiku na Slovensku. V predpoludňajšom programe vystúpili aj zástupcovia prešovskej slavistiky. Zakladateľka katedry slavistiky na Filozofickej fakulte v Prešove Júlia Dudášová prítomným predstavila prešovské pracovisko s jeho starosťami i radosťami, súčasná riaditeľka Inštitútu rusistiky, ukrajinistiky a slavistiky na Filozofickej fakulte v Prešove Mária Čižmárová svoj príspevok venovala slovenskej ukrajinistike. Trojicu účastníkov z Prešova uzatvoril príspevok o slovensko-bieloruských vzťahoch v spoluautorstve Ivany Džundovej a Viktorie Lašukovej. Príspevok Emila Horáka o osobitostiach slovenskej slavistiky z južnoslavistického aspektu bol v prvej sekcii druhého rokovacieho dňa posledným.

V popoludňajších hodinách predstavili akademickú slavistiku zástupcovia ostatných slovenských univerzitných a vedeckých pracovísk. Riaditeľ Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Pavol Žigo hovoril o slavistickej tematike vo výskume jeho pracoviska, Mária Dobříková analyzovala jazykovednú slavistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a Juraj Vaňko načrtnol slavisticky orientované výskumy na univerzite v Nitre. Nasledujúci program bol venovaný folkloristickému a etnologickému výskumu slovenskej slavistiky. O dejinách slovenskej slavistickej folkloristiky referovala Viera Gašparíková, slavistické výskumy v etnológii predstavil Mojmir Benža a dvojica Hana Hlôšková a Magdaléna Paríková informovala o konkrétnych slavisticky zameraných výskumoch na Katedre etnológie a kultúrnej antropológie FF UK v Bratislave. Rokovací deň uzatvorili príspevky Zuzany Profantovej o minulosti, prítomnosti a budúcnosti slavistickej folkloristiky na Slovensku, ako aj o význame a angažovanosti tejto disciplíny. V nadväznosti na tento referát pokračovala svojím vystúpením Hana Urbancová s príspevkom o slavistickom aspekte slovenskej etnomuzikológie.

Posledný deň kongresu bol venovaný literárnovednej slavistike. Žiaľ, referáty Jána Jankoviča o slavistických výskumoch v ústave Svetovej literatúry SAV a Jozefa Hvišča o literárnovednej slavistike na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského naživo neodznili, ale referát Dany Hučkovej a Olgy Vanekovej o slovenskej literárnovednej slavistike po roku 1990 vyčerpávajúco zaplnil miesto vyhradené pre literatúru. Príspevok o cyrilo-metodskej

problematike na Slovensku po roku 1993, ktorý odznel pred posledným referátom podujatia vytvorila autorská trojica Martin Hetényi, Peter Ivanič a Zvonko Taneski. Záverečné slovo rokovacieho programu patrilo zástupkyni domácej organizácie Kataríne Žeňuchovej, ktorá vo svojom príspevku naznačila dejiny časopisu *Slavica Slovaca*, na stránkach ktorého sa objavujú najdôležitejšie pokroky a výsledky slovenskej jazykovednej slavistiky.

Všetky vystúpenia na Prvom kongrese slovenských slavistov sprevádzali búrlivé diskusie, svedčiace o ozajstnom záujme o slavistické výskumy všetkých zúčastnených. Diskutovalo sa najmä o kľúčových otázkach, ktoré ovplyvňujú budúcnosť slovenskej slavistiky a o tom aké bude jej moderné smerovanie. Nakoniec sa zúčastnení zhodli na tom, že cieľom vedeckého výskumu je hľadanie pravdy a snaha sprostredkovať túto pravdu verejnosti. Snahou slovenskej slavistiky je objavovať pravdu o Slovákoch, ich jazyku, literatúre, histórii, folklóre a to všetko v porovnaní s inými slovanskými národmi. Identita slovenskej národnej slavistiky je vybudovaná na pevných základoch, slovenská slavistika je súčasťou európskeho kultúrneho dedičstva. Vedúce slavistické osobnosti na Slovensku navrhujú ešte väčšiu interdisciplinárnosť slavistických výskumov a prelomenie chápania slavistiky ako rýdzo filologickej vedy. Týmto cieľom by malo slúžiť i štúdium slavistiky na vysokých školách, kde sa budujú základy poznania nielen slovanských jazykov, ale aj kultúr, dejín a reálií. A to platí aj pre prešovskú slavistiku, ktorá vznikla rovnako ako tá bratislavská na podnet Slovenskej akadémie vied, žiadajúcej Ministerstvo školstva o zavedenie štúdia slavistiky už v roku 1988.